

Byt strategi nu och rädda resten av landet

(publicerad på GP Debatt 2020-04-15)

Det må förefalla hopplöst just nu med stigande antal döda i COVID-19. Statsminister gick också ut och förklarade att flera tusen kommer dö. Antalet döda kan bli betydligt färre med ett annat strategival. Detta baseras nu på att uppnå flockimmunitet i befolkningen. I andra angränsande länder har man valt andra strategier. Dessa kommer gradvis inkludera identifiering av redan immuna när testningskapaciteten byggts ut och sociala aktiviteter långsamt återupptas.

I Stockholm gav Folkhälsomyndigheten (FHM) upp kontaktspårning direkt när man såg att det förekom samhällsspridning. Vi har haft "flera fall vi inte kunnat kontaktspåra" uppgav man. Varför planerade man inte för utökad testning tidigare? I Norge, där alpvistelserna var en vecka tidigare än i Sverige, började man testa direkt och har nu testat 120,000 personer. I Tyskland har man byggt ett testnings- och kontaktspårningsprogram och testar 300,000 per dag. I Sydkorea fortsätter man sin testning- och kontaktspårningsaktivitet i enlighet med WHO:s rekommendationer. I Norge är antalet döda nu 113 mot 870 i Sverige. Reproduktionstalet för epidemin i Norge har idag uppskattats till 0,7 dvs epidemin är på väg att krympa. I Finland har man 48 döda. Man har varit mer radikal och isolerat högt infekterade Nyland/ Helsingfors. Antalet döda per infekterad är omkring 0,4% enligt studie i Tyskland – betydligt högre än influensa. Skillnaden mot förhållandena under asiaten och svininfluensan är dock mest att globaliseringen och urbaniseringen gjort att COVID-19 pandemin svept fram så hastigt och med sådan kraft att hälsovårdssystemen inte klarar av anstormningen. Det globaliserade ekonomiska systemet kollapsar när investerarna inte längre har förtroende. För att återfå detta krävs att epidemin kontrolleras i väntan på vaccin och effektiv behandling.

Den nuvarande strategin i Sverige där vi syftar till att låta smittspridning nå en majoritet av befolkningen för att uppnå en hypotetisk flockimmunitet, måste överges. Den kostar för många liv. Vi måste gå över till strategin att hitta så många smittade som möjligt. Om man lyckas i Sydkorea måste man också kunna lyckas i Norden. Vi har glesbefolkade stora länder med liten välutbildad befolkning, höggradigt digitaliserade med effektiva hälsosystem och bra smittskyddsorganisationer och fortfarande ringa spridning utanför storstäderna. Vi har låg antibiotikaresistens och alla förutsättningar att lyckas.

I många fall har FHM gjort felbedömningar. Man har inte reagerat kraftfullt på de överfulla bussarna i Stockholm. Många äldreboende i landet har infektionen.

Listan på slappt agerande är lång och väl förenligt med flockimmunitetsstrategin. Enligt FHM är det inte antalet döda nu som ska räknas utan effekten om ett antal år. Även om de potentiella smitthärdar man inte brytt sig om inte är stora kan de sammantagna ha bidragit till att vi befinner oss i en sämre situation än Norge, Finland och Tyskland. Men lika viktigt om man verkligen velat stoppa smittspridningen har nog varit attityden: "vi har gjort vad vi kunnat".

Tyskland har väckt förundran för sina låga dödstal. För det första testar man många och fångar in många infekterade. Döda/fall kvoten är nu ungefär 1% . Man har inte haft en lätt situation ur smittskyddssynpunkt, eftersom landet gränsar både till Österrike, Italien och Schweiz och många åkte skidor där under februari. Dessutom firades karnevalen under sista veckan i februari – allt med ökad smittrisk. Ändå har man hållit ned dödsantalet.

Den största skillnaden med Sverige har kanske varit tydligheten med vilket man närmat sig krisen och försökt minimera antalet döda. Man införde strikta sociala regler för att minska transmissionen. Man utökade testningskapaciteten redan i mitten av februari.

I Sverige finns alltså möjligheter till väsentliga förbättringar för att undvika att försätta chansen också för landet utanför Stockholm. Strategin behöver förbättras, bli transparent och förmedlas tydligt. Vi måste bort från den oetiska flockimmunitetsstrategin – oetisk för att befolkningen inte informerats om den - och för att den kan leda till *flera tusen fler döda* än andra strategier. Det är nödvändigt att aktivera testnings- och kontaktspårningssystemet och förse det med ytterligare resurser. *Ett mer proaktivt arbete med utvidgad antikropps- och antigenestning skulle mycket snabbare få i gång den svenska industrin och öka personal till sjukvården*

Vi behöver först införa mycket striktare restriktioner under 3-4 veckor och sedan starta om med en annan attityd och t.ex. en tysk, norsk eller sydkoreansk strategi. Flockimmunitetsstrategin är obevisad och riskfylld och kan leda till katastrof för sjukvården.

Bäste statsministern du kan ännu rädda landet. Byt fot! Ge myndigheterna ett klart direktiv att stoppa transmissionen och minimera antalet döda i kombination med massivt utökad testning av smittbärare men också t.ex. på arbetsplatserna för att identifiera immuna och möjliggöra återgång till mer normal social aktivitet.